

ELŐSZÓ

A *Szemiotikai szöveg*tan 2. és 3. kötetében (különösen pedig Máté Jakab kétrészes áttekintő tanulmányában) a magyar szövegkutatásnak nyelvészeti, majd (jobbára) irodalomcentrikus eredményei kerültek összefoglaló bemutatásra.

A jelen kötettel kezdve kettős értelemben is tágitani kívánjuk a sorozatunk eddigi köteteiben tárgyalt tematikát. Egyrészt a jövőben nagyobb figyelmet kívánunk fordítani a (kizárólag verbális elemekből építkező) szövegek *különféle* (azaz nem csak elsősorban nyelvészeti és irodalomcentrikus) *aspektusainak*, valamint a (dominánsan verbális) szövegek *nem verbális médiumú* összetevőinek, másrészt — a magyar szövegkutatás eredményeinek további folyamatos közlése mellett — nagyobb teret kívánunk biztosítani a külföldi kutatási eredmények — nem csak repertórium szintű — rendszeres bemutatásának is.

1. E kötet első része hét tanulmányt tartalmaz: TERESTYÉNI TAMÁS *szövegelméleti tézisei* a társadalomtudományi kutatásban alkalmazott szövegelemzés stratégiájának kialakításához — a 'reprezentáció', a 'kommunikatív cselekvés', az 'informativitás' stb. értelmezéséhez — adnak elméleti szempontokat. Tanulmányában SZABÓ ZOLTÁN a legtöbb szövegelméleti koncepcióban uralkodó 'szinkronikus' szempont mellett (és részben azzal szemben) a 'diakronikus szempont', a *szöveg történetisége* figyelembevételének a szükségességét hangsúlyozza. KIEFER FERENC azt a szerepet vizsgálja, amit a *szöveg időszerkezetében* az igék, időhatározók, valamint a nem nyelvi ismeretek játszanak. A filológia, a strukturalizmus (olasz változata) és a textológia nézőpontjából tekinti át a *költői művek interpretálása* központi kérdéseit olasz szerzőnk, MARCELLO LA MATINA. Roman Jakobson grammatikai és poetikai elméletével foglalkozik PETŐFI S. JÁNOS tanulmánya, egyrészt idézetek sorával szemléltetve, miként határozta meg Jakobson poetikai gondolkodását fonológiára vonatkozó koncepciója, másrészt érveket sorolva fel amellet, hogy miért tartja indokoltnak a jakobsoni '*költészet grammatikája*' helyett a '*költészet szemiotikai textológiáját*' létrehozni. BACSI JÁNOS tanulmánya — logikai irányultságú szemantikaelméletekre és a szövegelméleti kutatás eredményeire támaszkodva — egy *anyanyelv-tanítási* módszert mutat be. Végül ALBERT SÁNDOR *fordításelméleti* tanulmányában — egy metafora különböző nyelvű változatait elemezve — az 'ekvivalencia' eddigieknél árnyaltabb meghatározásának a lehetőségeit tárgyalja.

2. A kötet második része a szövegkutatás *különféle* (műelemzési, retorikai, stilisztikai, pszichológiai, didaktikai) kérdéseivel foglalkozó (további) magyar, illetőleg külföldi művek (itt kezdődő sorának) *recenzióit* tartalmazza. Ezek a recenziók (hasonlóan az előző kötetekben közöltekéhez) elsődlegesen informatív jellegűek; az ismertetett művek más recenzióira bibliográfiai utalás az egyes recenziók végén található.

3. A kötet *Bibliográfiák és repertóriumok* című részében egyrészt megkezdjük az eddigi bibliográfiai tájékoztató kibővítését, másrészt folytatjuk a repertórium rész kiterjesztését az eddigiek során még be nem mutatott sorozatokra és más releváns publikációkra.

4. Ebben a kötetben jelenik meg először a *Miscellanea* rész, mely szövegkutatási témáknak szentelt intézményekről, társulásokról, kutatási tervekről, oktatási formákról, konferenciákról kíván rendszeresen tájékoztatni.

A kötetet Tárgy- és Névmutató zárja.

Szeged, 1991. december 30.

P. S. J.
B. I.